

Kadernota Kunst & cultuur gemeente Assen 2021 – 2024

Ik cultuur
Jij cultuurt
Wij culturen
Jullie culturen
Assen cultuurt

“Cultuur is de zuurstof van de samenleving, zonder kunst en erfgoed verstikt zij. Cultuur doet een appèl op onze verbeeldingskracht. Kunst en erfgoed komen voort uit creatief denken en handelen, en inspireren op hun beurt ook weer tot creativiteit. Kunstwerken en gebouwen uit heden en verleden, voorstellingen, concerten, films, boeken en vele andere culturele uitingsvormen laten ons kennismaken met andere werelden en denkbeelden en plaatsen daarmee onze eigen normen en waarden in een breder perspectief.

Cultuur biedt ook een emotionele vrijplaats. Cultuur kan gevoelens van ontroering, troost en ontspanning veroorzaken, of juist walging, angst of medelijden oproepen. Kunstenaars zijn dé vertellers en verbeelders van onze samenleving. Cultuur kan ons verbinden, raken, veranderen en verwonderen.”

(Uit: Advies Cultuurbestel 2021 – 2024, Raad voor Cultuur)

Inhoud

Inleiding	3
1.Waarom vinden we kunst & cultuur belangrijk?	5
2.Vertrekpunt.....	7
Hoe staan we ervoor?	7
Assen 2020 – 2024	8
Maatschappelijke ontwikkelingen en trends	9
Ontwikkelingen cultuurbeleid rijk en provincie.....	9
Conclusie	10
3.Wat willen we?.....	11
Spraaakmakende provinciehoofdstad van Drenthe	11
Kinderen en jongeren groeien op met cultuur	11
Kunst & cultuur voor en door iedereen	11
Met kunst & cultuur meer bereiken.....	11
4.Hoe gaan we onze ambities waarmaken?	12
Ontwikkelingen per sector.....	14
Gemeentelijke inzet	17
Subsidiesystematiek	17
5.Financiën.....	19
6.Vervolg	20
Bijlage.....	21
Gemeente en cultuurbeleid.....	21

Inleiding

In deze nota presenteren we u de kaders voor het gemeentelijk cultuurbeleid voor de komende jaren. U leest wat het gemeentebestuur belangrijk vindt, wat we willen bereiken en hoe we daar samen met de culturele partners aan willen werken.

Op het gebied van cultuur concentreert de rol van de gemeente zich op het zorgen voor goede basisvoorzieningen en het bieden van mogelijkheden voor kinderen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Dat stelt ons als maker of consument in staat van cultuur te genieten en ons leven te verrijken. Maar de betekenis van cultuur reikt verder dan het persoonlijke. Cultuur verbindt en activeert en kan een cruciale rol spelen bij het realiseren van maatschappelijke en economische doelen: een levendige binnenstad, leefbare wijken, vitale ouderen, gezonde kinderen en evenwichtige jongeren, interculturele ontmoetingen, een aantrekkelijk vestigingsklimaat... zonder cultuur geen succes. Daarmee raakt cultuur aan veel gemeentelijke beleidsterreinen.

In deze kadernota Kunst & Cultuur bezien we de diverse aspecten van gemeentelijk cultuurbeleid in samenhang. We stellen ons de vraag hoe we onze energie en beperkte middelen optimaal kunnen inzetten voor Assen en de Assenaren en hoe we in de Drentse hoofdstad vorm kunnen geven aan samenwerking met meerwaarde. Leidraad daarbij vormen vier centrale ambities:

- het versterken van het profiel van Assen als hoofdstad van Drenthe;
- het behouden en verder ontwikkelen van Assens culturele aanbod voor opgroeiende kinderen en jeugd;
- het waarborgen van een gevarieerd cultureel aanbod voor alle inwoners,
- en meer en beter gebruik maken van kunst & cultuur bij het realiseren van maatschappelijke en economische doelen.

Deze ambities leiden tot aanscherping en (deels) herformulering van ons gemeentelijke beleid en tot nieuwe uitgangspunten in de samenwerking met de culturele partners en onze subsidiesystematiek.

Deze nota is tot stand gekomen in samenspraak met inwoners, culturele instellingen, verenigingen en andere betrokkenen uit de Asser samenleving. Zij hebben ons rijk gevoed. Waarvoor nogmaals dank. Een eerste verkennende discussie vond plaats op 16 oktober 2019. Die avond gaf belangrijke input. De conceptversie van deze nota is op de tweede discussieavond op 14 januari besproken. Over het algemeen waren de reacties op de gepresenteerde ambities en uitgangspunten positief. Veel opmerkingen en suggesties die we die avond ontvingen, kunnen we gebruiken bij de verdere uitwerking van deze kadernota in een uitvoeringsprogramma. Waar ze van belang waren voor de kadernota zelf, zijn ze erin verwerkt.

De ambities en uitgangspunten in deze kadernota vormen de basis voor nieuwe afspraken met de culturele partners in Assen. De nieuwe afspraken worden van kracht op 1 januari 2021. Daarmee is 2020 een overgangsjaar waarin we formeel het lopende beleid voortzetten, maar in de praktijk alvast zullen proberen met elkaar invulling te geven aan de nieuwe ambities.

De opbouw van deze nota

Deze nota over beleid op het gebied van Kunst & Cultuur start met de vraag waarom we Kunst en Cultuur belangrijk vinden. Die vraag beantwoorden we in *hoofdstuk 1*. In *hoofdstuk 2* geven we een schets van hoe Assen er voorstaat. Waarover zijn we tevreden, wat zien we graag anders? Hoe verandert Assen en waarmee moeten we verder rekening houden? Hierna formuleren we in

hoofdstuk 3 onze ambities: waaraan willen we dat Kunst & Cultuur in Assen bijdraagt? In *hoofdstuk 4* leest u vervolgens hoe we onze ambities waar willen maken; met nieuwe keuzes en accenten in ons gemeentelijk beleid en afspraken met de culturele partners. In de laatste twee hoofdstukken (Financiën en Vervolg) schetsen wij kort hoe we van kaders naar uitvoering willen gaan.

1. Waarom vinden we kunst & cultuur belangrijk?

Cultuur manifesteert zich in veel verschillende gedaanten: in kunst, creatieve industrie, media, maar ook in politiek en samenleving. Het vervult soms een zichtbare, maar veel vaker een onzichtbare sleutelrol in onze maatschappij. Cultuur is een van de bouwstenen van ontwikkeling op economisch, sociaal en politiek niveau. Elke verandering in onze samenleving is begonnen doordat iemand een idee kreeg. Een creatief idee over hoe dingen anders, beter, leuker, mooier zouden kunnen. Een sterke samenleving is een samenleving die creativiteit stimuleert, waardeert en de ruimte biedt.

In deze cultuurnota beschouwen we cultuur niet in de volle breedte. We hebben het vooral over 'kunst & cultuur', over artistieke activiteiten en uitingen; over toneel, dans, muziek, film, beeldende kunst, literatuur. Ook cultureel erfgoed en media rekenen we tot het gemeentelijke cultuurbeleid. Deze zaken vinden we belangrijk. Waarom? Omdat kunst & cultuur waarden creëren. Die waarden liggen op verschillende terreinen:

Artistiek

Kunst heeft waarde in zichzelf. Kunst voor de kunst. Kunst omdat de kunstenaar het maken moest. En waarvan anderen genieten. Schilderijen, beelden, muziek, verhalen, gedichten, voorstellingen... actueel of eeuwen oud. Mooi, verrassend, de moeite waard.

Persoonlijk

De waarde van kunst schuilt ook in wat het persoonlijk voor ons betekent. Voor de toeschouwer, de luisteraar en de maker. Kunst stelt vragen, kunst geeft antwoorden. Kunst zet aan het denken. Zelf kunst maken stimuleert onze creativiteit en ontwikkeling. Kunst verruimt de blik en verrijkt de geest.

Maatschappelijk

Met de maatschappelijke waarde van kunst & cultuur doelen we op de bijdragen ervan aan een leefbare, tolerante, creatieve en flexibele samenleving. Kunst stelt vragen en zet ons aan het denken. Kunst confronteert én verbindt. Door er samen te genieten. En door er samen mee bezig te zijn, in de vereniging of in de eigen woonomgeving. Kunst & cultuur als het cement tussen de stenen.

Ruimtelijk

In Nederland leven we niet in een natuur- maar in een *cultuur*landschap. Architectuur, ruimtelijk ontwerp, kunst in de openbare ruimte; ze maken onze leefomgeving mooier, en maken het tot een leefwereld met een eigen identiteit, waarin we ons thuis voelen.

Historisch besef

Het heden begrijpen en de toekomst vormgeven kan niet zonder het verleden te kennen. Kunstwerken, monumenten, archieven en ander erfgoed ontsluiten ons verleden en helpen ons om onszelf beter te begrijpen en steviger te wortelen.

Economisch

Tot slot benoemen we hier de economische waarde van kunst & cultuur. Een stad met een rijk cultureel leven is een aantrekkelijke stad. Voor nieuwe bewoners, voor bezoekers en voor ondernemers. Succesvolle steden zijn culturele steden. De economische betekenis van kunst manifesteert zich ook in nieuwe producten: zonder aansprekend design geen succes.

Identiteit

De betekenis van kunst schuilt ook in hoe het bijdraagt aan onze identiteit. Onze kleding, de muziek waar we van houden, de boeken die we lezen, het schilderij boven de bank... het zijn kunstenaars die voor een belangrijk deel vorm geven aan onze identiteit. Dat geldt ook voor een stad. Wat is de identiteit van Assen? Waarmee onderscheiden wij ons?

De betekenis van kunst & cultuur manifesteert zich op vele terreinen. Niet afzonderlijk, maar altijd met elkaar verweven. Daarvan moeten we ons bewust zijn. Discussies over de betekenis van kunst & cultuur lopen vast als we slechts één aspect bekijken. Het gaat om het geheel. Om wat kunst & cultuur aan moois oplevert, om wat het aan denkkraft genereert, hoe het ons open stelt voor nieuwe ideeën en andere mensen, hoe het ons laat zien waar we vandaan komen en wie we zijn, hoe we er plezier aan beleven en hoe het ons leven verrijkt en onze stad sterker maakt. Of korter gezegd: hoe het bijdraagt aan ons 'Bruto Lokaal Geluk'.

2. Vertrekpunt

Alvorens nieuwe ambities en kaders voor het gemeentelijk cultuurbeleid te formuleren stonden we stil bij de actuele situatie. Dat deden we op 16 oktober tijdens de eerste discussiebijeenkomst over de nieuwe cultuurnota. Zo'n tachtig vertegenwoordigers van culturele instellingen en verenigingen in Assen lieten weten wat volgens hen goed en minder goed gaat. Aanvullend zijn verdiepende gesprekken gevoerd met culturele instellingen en anderen. Hieronder doen wij daarvan kort verslag. Daarbij realiseren we ons dat de waarde van deze 'analyse' betrekkelijk is maar wel houvast biedt bij het kiezen van een nieuwe koers en een andere manier van werken. Bij het maken van die keuzes willen we ook rekening houden met te verwachten nieuwe ontwikkelingen in onze stad en de culturele (beleids)omgeving. Daarover meer in de laatste paragrafen van dit hoofdstuk.

Hoe staan we ervoor?

Een rijk aanbod

Assen heeft 'vele parels'. Er is veel waar Assenaren trots op zijn: de (grotere) culturele instellingen, de festivals en evenementen, de toenemende aandacht voor kunst in het basis- en voortgezet onderwijs, het rijke en gevarieerde amateurkunstleven, de vele initiatieven die er elk jaar weer opborrelen in Assen en omgeving. Welbeschouwd gebeurt er veel in Assen en omgeving.

Onbenutte kansen

Er gebeurt veel in Assen, er zijn veel 'creatieve makers' met veel 'culturele energie' – professionals en amateurs – maar er is te weinig samenhang. Het is los zand en geen stevig gebouw. Daardoor blijven kansen onbenut. Vanuit de gemeente is er in de achterliggende jaren (te) weinig aandacht geweest voor cultuur en de relaties met de culturele partners. Ook bood het cultuurbudget de laatste jaren weinig tot geen ruimte voor nieuwe initiatieven. Er is begrip voor de beperkte financiële ruimte bij de gemeente. Maar ook zonder extra geld kan met meer betrokkenheid en inzet veel winst worden behaald.

Sturing en eigenaarschap

De instellingen ontwikkelen hun beleid en programmering zonder heldere visie van en inhoudelijke sturing door de gemeente. Instellingen geven aan hier wel behoefte aan te hebben om toekomstgericht te kunnen programmeren. Instellingen vervullen een maatschappelijke taak. Om vooraf en achteraf te kunnen beoordelen of en in hoeverre zij daarin slagen, zijn gezamenlijk geformuleerde kaders nodig. Het is niet altijd duidelijk wat precies de kerntaken van verschillende instellingen zijn en waar 'domeingrenzen' liggen. Instellingen proberen hierover wel onderling af te stemmen, maar ook hier is behoefte aan scherpere kaders.

Cultuurbudget

Het cultuurbudget van de gemeente Assen bedroeg in 2019 ca 10,5 miljoen euro. Bij instellingen die gehuisvest zijn in gemeentelijk vastgoed (DNK Podium Zuidgare en Garage TDI) worden de huurkosten mee gesubsidieerd en terugbetaald aan de gemeente*. In totaal gaat het om ca. 6,5 miljoen euro uit het cultuurbudget dat terugvloeit naar de gemeente als huur. Zonder kosten voor huisvesting bedraagt de cultuurbegroting derhalve zo'n 4 miljoen. De besteding van het grootste deel ligt jaarlijks vast; een klein deel is beschikbaar voor incidentele en/of nieuwe initiatieven.

* Deze methodiek is anders dan bij sport, waarbij de kosten van het vastgoed rechtstreeks ten laste komen van de gemeentelijke vastgoed-exploitatie.

Assen 2020 – 2024

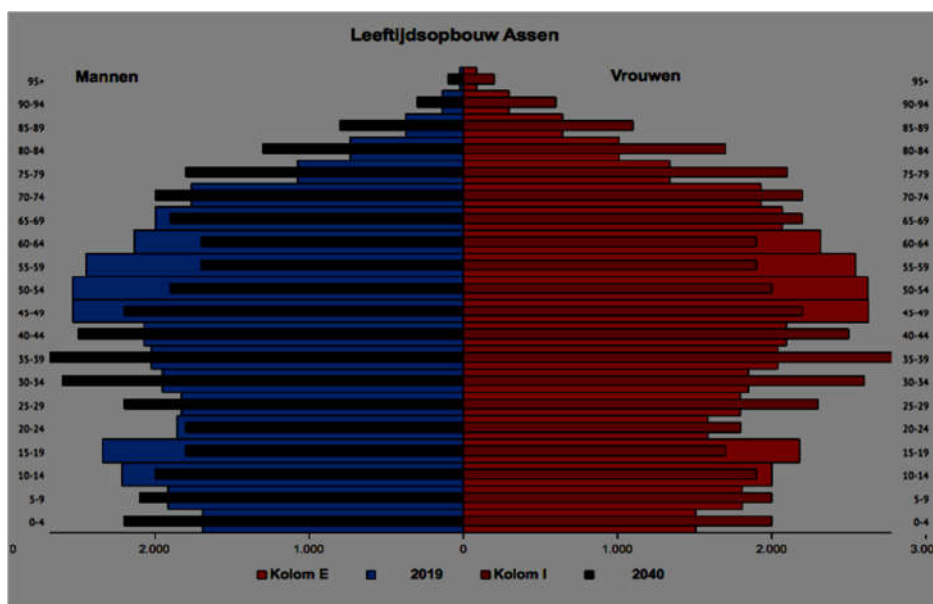
Met de ambities en uitgangspunten voor het cultuurbeleid 2021-2024 willen spelen we in op de huidige situatie en toekomstige ontwikkelingen. Daarom schetsen we hieronder een beeld van een aantal ontwikkelingen waar Assen in de komende jaren mee te maken krijgt.

Groei

De prognoses laten zien dat de bevolking van Assen groeit van 69.000 in 2020 tot 71.000 in 2030 en verder naar 73.000 in 2040.

Stad voor gezinnen

In Assen wonen relatief veel kinderen en de komende jaren neemt hun aandeel verder toe. De leeftijdsgroepen 20-30 zijn ondervertegenwoordigd. Jongeren trekken naar Groningen. Na de studie lijken ze weer terug te komen want in de leeftijdsgroepen daarboven (jonge ouders) zien we weer een toename. Verder zien we dat ook in Assen het aantal 70+ers flink toeneemt.



Veel diversiteit

Van de Asser bevolking is ongeveer 86 % autochtoon en 14% met een migratieachtergrond. Veel Assenaren werken in de zorg en de dienstverlening. Relatief weinig in de industrie en bouw. Het gemiddelde inkomen in Assen ligt iets onder het Nederlandse gemiddelde. Als we kijken naar de inkomensverdeling, dan zien we dat in Assen de spreiding minder is dan gemiddeld in Nederland. Relatief veel inwoners van Assen zitten in de 'lagere middengroepen'. Assen heeft vijf wijken met meer 'laaggeletterdheid' dan landelijk gemiddeld.

Gemiddeld besteedbaar gezinsinkomen (CBS)

Nederland	47.500
Assen	45.200

Cultureel profiel

Op de discussieavond op 16 oktober is de aanwezigen gevraagd hoe zij het huidige culturele profiel van Assen typeren. Trefwoorden die eruit sprongen waren *Noordelijk, zuinig, kalm, traditioneel* en *gezinnen*. Gevraagd naar hoe dat profiel er over vijf jaar uit zou moeten zien klonken termen als *hoofdstad van Drenthe, vernieuwend, uitgesproken, dynamisch* en – opnieuw – *gezinnen*. Samengevat is de wens dat

Assen nadrukkelijk een stad voor gezinnen blijft, maar dat het allemaal wel wat dynamischer en vernieuwender mag. Dat past bij de positie van Assen als hoofdstad van Drenthe.

Maatschappelijke ontwikkelingen en trends

Onze samenleving verandert. Waar deze veranderingen van betekenis zijn voor het kunst & cultuurbeleid, houden we er rekening mee. We signaleren de volgende trends en ontwikkelingen:

1. Onder meer door de opkomst van internetwinkels zal het fysieke winkeloppervlak, ook in de binnenstad, afnemen. Hierdoor verandert het gebruik en de functie van de binnenstad en zal cultuur een grotere rol krijgen in het aantrekkelijk houden van de binnenstad.
2. Door de voortzettende digitalisering raken mensen met geringe digitale vaardigheden steeds verder achterop. Aan de andere kant biedt digitalisering ook allerlei nieuwe (creatieve en economische) kansen.
3. In de samenleving is een groeiende aandacht voor diversiteit en inclusie van mensen die (vanwege geaardheid, identiteit, afkomst of beperkingen) 'anders' zijn dan de meeste anderen.
4. In een 'grenzeloze wereld', waarin we op elk moment van de dag over alles in de wereld gevraagd en ongevraagd worden geïnformeerd, neemt de belangstelling voor de regionale cultuur en de eigen wortels toe.
5. Net als elders zal ook in Assen het aandeel ouderen toenemen.
6. Als reactie op de individualisering zoeken we als samenleving steeds naar de balans tussen individualiteit en gemeenschap. Kunst & Cultuur bieden daarbij waardevolle instrumenten.
7. Ook in de sector Kunst & Cultuur nemen de (loon)kosten jaarlijks toe.

Ontwikkelingen cultuurbeleid rijk en provincie

In 2018 schetste het kabinet in *Cultuur in een open samenleving* het cultuurbeleid van het kabinet voor de jaren 2018-2021. De uitwerking van het cultuurbeleid gebeurt in vijf thema's:

1. Cultuur maakt nieuwsgierig (cultuureducatie);
2. Ruimte voor nieuwe makers en cultuur;
3. Een leefomgeving met karakter;
4. Cultuur is grenzeloos;
5. Een sterke culturele sector.

Voor deze thema's stelt het kabinet extra geld beschikbaar. Onder meer voor muziekonderwijs, diversiteit, creatieve industrie, volkscultuur en erfgoed. Het kabinet heeft ook geld beschikbaar gesteld voor regionale samenwerking. In Noord-Nederland heeft dat geleid tot het samenwerkingsverband *We the North*. Hiermee willen de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe en de gemeenten Groningen, Leeuwarden, Emmen en Assen de cultuur in Noord-Nederland en de interactie tussen stad en platteland versterken.

De provincie Drenthe zet in de periode 2021-2024 op het gebied van cultuur grotendeels het huidige beleid voort. Dit is geformuleerd in *De Verbeelding van Drenthe*, met accenten op cultuureducatie, een provinciebreed dekkend aanbod, en participatie & ontwikkeling. Tevens streeft de provincie ernaar om samen met gemeenten en andere partners de kracht van cultuur te gebruiken bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, laaggeletterdheid, ouderen, integratie, vergroten van kansen op de arbeidsmarkt. Hetzelfde geldt voor doelen op ruimtelijk en economisch terrein (cultuurhistorische waarden, versterken vestigingsklimaat, bevorderen toerisme).

Conclusie

Ter afsluiting van dit hoofdstuk trekken we enkele conclusies. Allereerst dat Assen een rijk en gevarieerd cultureel aanbod kent, met veel waar we trots op kunnen zijn. Dat rijke aanbod danken we in sterke mate aan de inzet van de mensen in het culturele veld; de instellingen, de verenigingen en de makers van al dat moois. Als gemeente hadden we in de achterliggende jaren meer kunnen én moeten doen om kansen en initiatieven uit de samenleving beter te benutten. We zien dat – mede door nieuw rijks- en provinciaal beleid – zich nieuwe kansen aandienen.

3. Wat willen we?

Als gemeente willen we helpen de voorwaarden te creëren voor een veelzijdig en inspirerend cultureel leven. Onze mogelijkheden en middelen zijn daarbij beperkt. Daarom moeten we keuzes maken. Wat vinden we belangrijk? Wat willen we bereiken? Hieronder formuleren we vier richtinggevende ambities. Ze geven onszelf, de instellingen en andere partners houvast bij de keuzes in de verdere uitwerking van het cultuurbeleid in Assen.

Spraakmakende provinciehoofdstad van Drenthe

We willen een cultureel profiel dat recht doet aan onze positie als provinciehoofdstad. Dat betekent dat Assen zich in het culturele aanbod positief onderscheidt van andere Drentse gemeenten; Assen biedt meer en net iets verrassender, prikkelender, vernieuwender. Een toegankelijke, vriendelijke middelgrote stad waar mensen uit de regio en andere delen van ons land graag naar toe komen om te ontdekken dat de Drentse provinciehoofdstad meer biedt dan ze dachten.

Kinderen en jongeren groeien op met cultuur

Omdat we kunst & cultuur belangrijk vinden, bieden we kinderen al op jonge leeftijd kansen zich cultureel te ontwikkelen. Jong geleerd is oud gedaan. Dat past bij ons karakter als familiestad. Assen is een fijne stad om in op te groeien met een compleet onderwijsaanbod in een overzichtelijke en veilige stad met alle voorzieningen. En een stad met bovengemiddelde aandacht voor cultuureducatie en participatie voor kinderen en jongeren. Hiermee sluiten we aan op een kwaliteit die Assen nu al heeft. Die kwaliteit willen we koesteren en versterken. *Opgroeien met cultuur* is des te meer van belang omdat in een snel veranderende wereld flexibiliteit en creativiteit steeds belangrijker worden.

Kunst & cultuur voor en door iedereen

Kunst & cultuur in Assen zijn er voor alle inwoners, in het centrum en ook in de woonwijken. Iedereen in Assen kan van kunst & cultuur genieten en er actief aan deelnemen. Dat vraagt een gevarieerd, toegankelijk en gespreid aanbod met extra aandacht voor inclusiviteit.

Met kunst & cultuur meer bereiken

Met deze vierde ambitie focussen we op de bijdragen die kunst & cultuur kunnen leveren aan maatschappelijke opgaven. Onze samenleving verandert. Technologische veranderingen, vergrijzing, nieuwkomers, veranderende arbeidsverhoudingen, stadsontwikkeling... steeds opnieuw moeten we met elkaar in gesprek over hoe we met die veranderingen om kunnen gaan. Kunst & cultuur bieden bij uitstek instrumenten om maatschappelijke opgaven aan te gaan en soms te helpen oplossen. Kunst & cultuur verruimen de blik, stimuleren de creativiteit, verbinden en dragen bij aan welzijn en gezondheid. Door kunst & cultuur meer te verbinden met andere beleidsterreinen worden we als stad sterker en aantrekkelijker. Het aanbod van culturele instellingen en kunstenaars willen we daarbij beter benutten.

4. Hoe gaan we onze ambities waarmaken?

De in het vorige hoofdstuk geformuleerde ambities geven richting aan de keuzes die we bij de uitwerking en uitvoering van het cultuurbeleid in Assen moeten maken. In dit hoofdstuk schetsen we aan de hand van verschillende beleidsdoelen hoe we de gestelde ambities kunnen realiseren. Per ambitie hebben we een aantal concretere doelen benoemd die zo veel mogelijk in samenhang bijdragen aan die ambitie. Ook beschrijven we in dit hoofdstuk per onderdeel van de culturele sector een aantal kansen en ontwikkelingen die relevant zijn voor het realiseren van onze ambities. Tot slot gaan we in op onze gemeentelijke bijdrage. Het gaat dan met name om de ambtelijke inzet en de nieuwe subsidiesystematiek waarmee we willen werken.

SPRAAKMAKENDE PROVINCIEHOOFDSTAD

Versterken profiel

Assen is niet zomaar een stad in Drenthe, maar de hoofdstad. Daaraan danken we de aanwezigheid van het onder meer het Drents Museum, dat jaarlijks honderdduizenden bezoekers uit heel Nederland en daarbuiten naar Assen trekt. Een *hoofdstad* onderscheidt zich in belangrijke mate door wat er op cultureel gebied gebeurt. Assens profiel als provinciehoofdstad willen we versterken; met spraakmakende activiteiten, projecten, voorstellingen en evenementen. Voor bezoekers en toeristen, mensen uit de regio en de eigen inwoners.

Ruimte voor vernieuwing

De kracht van kunst & cultuur schuilt vooral in vernieuwing. Dat is eigen aan kunstenaars. Aan nieuwe dingen moeten we wennen. Niet altijd zijn nieuwe kunstuitingen direct succesvol. En dat hoeft ook niet. Als gemeente bieden we meer ruimte aan vernieuwing. Ruimte in meerdere aspecten: fysiek, beleidsmatig en financieel. Nieuwe initiatieven hebben soms tijd nodig om tot volle ontwikkeling te komen. Daar houden we rekening mee.

Werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimte

Kunstenaars hebben werkruimte nodig; een geluiddichte kamer, een atelier met goed licht, oefenruimte, een grote werkplaats en expositieruimte. Kunst gedijt bij ontmoeting. Kunstenaars inspireren elkaar. In Assen is er behoefte aan meer (gemeenschappelijke) ruimtes als broedplaats voor nieuw talent; plekken om te experimenteren en grenzen te verleggen; ook voor nieuwe (digitale) disciplines in de creatieve industrie. We constateren dat kunstenaars wegtrekken uit Assen. In de behoefte aan werk- en tentoonstellingsruimte willen we beter voorzien. Een van de wegen die we hierbij zullen verkennen is de (tijdelijke) inzet van vastgoed uit onze eigen strategische portefeuille. Tijdelijke exposities kunnen ook een waardevolle bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van de (binnen)stad. Met vastgoedeigenaars gaan we de mogelijkheden in beeld brengen.

Communicatie en marketing

Assen biedt meer dan je denkt. Nu al. En daar willen we nog veel aan toevoegen. Dan is het ook van belang we de inwoners en bezoekers van Assen daarvan goed op de hoogte houden. We gaan onderzoeken hoe we gezamenlijk de communicatie/marketing van het cultuuraanbod in Assen kunnen stroomlijnen en versterken.

We the North

De afgelopen vier jaar heeft We the North zich ontwikkeld tot een sterk samenwerkingsverband dat in staat is gebleken aansprekende initiatieven van de grond te krijgen en hiervoor naast de inzet van eigen

middelen voldoende, veel extra financiering aan te trekken.

Het nieuwe vierjaren programma biedt ook voor Assen tal van kansen en past bij de uitstraling die we als provinciehoofdstad beogen.

KINDEREN EN JONGEREN GROEIEN OP MET CULTUUR

Bovengemiddelde aandacht voor kinderen en jongeren

Assen is een fijne stad om in op te groeien. Dat is een belangrijke kwaliteit van Assen en dat willen we zo houden. Nu al heeft Assen een rijk en gevarieerd aanbod aan culturele activiteiten voor kinderen. Op school en daarbuiten. Deze bovengemiddelde aandacht voor kinderen en jongeren willen we in stand houden. Daarbij is het van belang in het aanbod steeds goed in te spelen op de veranderende leefwereld van jongeren en eventuele belemmeringen voor deelname aan culturele activiteiten zo veel mogelijk weg te nemen.

Jongeren

Momenteel heeft Assen weinig te bieden op het gebied van de passieve-jongerencultuur; uitgaan, pop-podium, evenementen, vrije tijd. In overleg met jongeren en betrokken partijen zetten we ons ervoor in ook voor hen een aantrekkelijk en toereikend aanbod tot stand te brengen.

KUNST & CULTUUR VOOR EN DOOR IEDEREEN

Gevarieerd, toegankelijk en gespreid

Kunst & cultuur in Assen zijn er voor alle inwoners; oud en jong, autochtoon en allochtoon, bemiddeld of onbemiddeld; in de theaters, buiten, en in andere toegankelijke accommodaties. Het aanbod aan kunst en cultuur is zodanig dat iedereen er iets van zijn gading in kan vinden. Met name noemen we hier culturele minderheden en nieuwkomers. We houden aandacht voor de betaalbaarheid van kunst.

Aandacht voor specifieke doelgroepen

Niet iedereen neemt uit zichzelf even gemakkelijk deel aan het culturele leven of herkent zich voldoende in het aanbod. In de keuze van ons aanbod en in hoe we dat onder de aandacht van het beoogde publiek brengen besteden we daar extra aandacht aan. We hechten aan inclusiviteit. In sommige wijken van Assen verkeren relatief veel mensen in een kwetsbare positie. We vinden het belangrijk ook deze inwoners meer te betrekken bij culturele initiatieven en activiteiten om ook langs deze weg hun kwetsbaarheid te verminderen.

Solide basisinfrastructuur

Het culturele aanbod krijgt in Assen, net zoals in andere steden, voor een belangrijk deel gestalte via voorzieningen, die tezamen de basisinfrastructuur vormen voor het culturele leven in Assen. Deze basisinfrastructuur houden we – met rijk en provincie – in stand. Met de betrokken instellingen maken we langjarige afspraken over inzet, verwachte resultaten en financiering.

Stimuleren en faciliteren van jonge kunstenaars

Amateurs en jonge, beginnende kunstenaars bieden we faciliteiten om met de door hen gekozen creatieve activiteiten bezig te zijn en zich hierin te ontwikkelen. Dat doen we met toegankelijke accommodaties, cursussen en adviezen. Kunst ontstaat en bloeit waar creatieve mensen elkaar ontmoeten. Daarvoor willen we meer bieden. Zie ook hiervoor bij 'Werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimtes'

MET KUNST & CULTUUR MEER BEREIKEN

Verbinden met andere beleidsterreinen

Kunst & cultuur bieden bij uitstek instrumenten om maatschappelijke opgaven aan te gaan. Daarom willen we kunst & cultuur – onder andere met samenlevingskunst (community art) – meer verbinden met andere beleidsterreinen. Te denken valt aan armoedebeleid, welzijn, ouderen, leefbaarheid, jeugdbeleid, stadsontwikkeling, binnenstadsbeleid, economie, vestigingsbeleid en het stimuleren van creatieve bedrijven.

Er zijn vele voorbeelden van succesvolle projecten die bruggen slaan tussen cultuur en andere domeinen en ‘samenlevingskunst’. Van wat culturele instellingen en kunstenaars hierin te bieden hebben, willen we meer gebruik gaan maken.

De komst van de omgevingswet en in het verlengde daarvan de omgevingsvisie biedt kansen om op visieniveau kunst & cultuur te verbinden met meerdere beleidsterreinen en om richting te geven aan de vormgeving van de stad (landschap en architectuur).

Gezellige en aantrekkelijke binnenstad

Een gezellige en aantrekkelijke binnenstad is goed voor Assen, de daar gevestigde ondernemers, ons profiel als spraakmakende provinciehoofdstad en – niet op de laatste plaats – de inwoners van Assen. We willen een binnenstad die er mooi uit ziet, waar mensen zich thuis voelen en graag naar toe komen ook als door veranderend koopgedrag het winkelloppervlak verder afneemt. Met vormgeving, incidentele en terugkerende culturele activiteiten kunnen we de aantrekkelijkheid van de binnenstad versterken. Daarvoor moeten we kunst en cultuur met de nieuwe binnenstadsvisie verbinden.

Meer en beter samenwerken

Cultuur ontstaat waar mensen elkaar ontmoeten. Door periodieke en incidentele overlegvormen te organiseren, partijen bij elkaar te brengen ontstaat een klimaat waar nieuwe ideeën opborrelen, (financierings)mogelijkheden worden verkend en initiatieven tot ontwikkeling komen. Daarmee gaan we aan de slag. Samenwerken is meer dan ‘afstemmen’; succesvolle samenwerking vereist overeenstemming over wat je samen wilt bereiken, inzicht in en respect voor elkaars kwaliteiten en heldere afspraken over ieders inzet. Deze cultuurnota is daarvoor een belangrijk vetrekpunt.

Initiatieven kunstenaars

In Assen wonen en werken veel professionele – en amateurkunstenaars die de stad een warm hart toedragen en zich – als individu of gezamenlijk – met veel energie (en dikwijls belangeloos) inzetten voor het culturele klimaat in Assen. Onze waardering daarvoor hebben we niet altijd voldoende laten blijken. Dat gaat veranderen. We willen initiatieven van kunstenaars die aansluiten op onze ambities en voor de stad van betekenis zijn zoveel mogelijk faciliteren en ondersteunen. Zie ook hiervoor bij 'Werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimtes'

Ontwikkelingen per sector

Cultuurbeleid krijgt concreet gestalte in de activiteiten en het aanbod van culturele instellingen, verenigingen en individuele kunstenaars. In het veld van kunst & cultuur onderscheiden we verschillende ‘sectoren’. Hieronder geven we per sector een korte schets van de huidige stand van zaken, zo nodig aangevuld met nieuwe of extra ambities waaraan we in de komende jaren samen met de culturele partners gaan werken.

Musea

Bij een hoofdstad hoort een spraakmakend museum. Assen is trots op het Drents museum, een van de

beste musea van ons land. Het trekt jaarlijks meer dan tweehonderdduizend bezoekers naar onze stad, waarmee het ook van grote economische betekenis is, met name voor de binnenstad. Het Drents museum is een landelijk museum, geworteld in Drenthe. Het besteedt ook aandacht aan de geschiedenis van Assen en Drenthe. Als gemeente hebben we onze waardering voor het Drents museum in de achterliggende jaren te weinig laten blijken. Dat gaan we veranderen, waarbij we – ons realiserend dat onze financiële mogelijkheden zeer beperkt zijn – gezamenlijk op zoek gaan naar manieren om onze betrokkenheid beter gestalte te geven.

Actuele beeldende kunst en vormgeving

We erkennen het belang van een hoogwaardige voorziening voor actuele moderne kunst en vormgeving met expositieruimte, informatie en advies, experimenteer- en ontwikkelfaciliteiten, enz en zullen ons ervoor inzetten een dergelijke voorziening in Assen te behouden dan wel te creëren. Zie ook hierboven bij 'Werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimtes'

In het verlengde van de schenking van de Berghuis-collectie is in 2019 het initiatief ontstaan tot de ontwikkeling van een stadscollectie; een collectie nieuw te maken kunstwerken over Assen, breder dan alleen schilderkunst, gericht op alle inwoners van Assen en te presenteren op toegankelijke, wisselende plekken. In 2020 worden de plannen en mogelijkheden verder verkend.

Ruimte voor cultuur

Voor professionele grote en kleinere voorstellingen beschikken we in Assen over een modern en volledig geoutilleerd theater: De Nieuwe Kolk. Tevens zijn er Podium Zuidhaege en Garage TDI met podiumfaciliteiten voor (amateur)gezelschappen en andere kunstenaars. Aanvullend bieden ook wijkaccommodaties ruimte voor (kleinere) culturele producties. Met het openlucht theater Tivoli willen we daar een bijzondere locatie aan toevoegen. Tot slot noemen we hier De BonteWever die ruimte biedt aan grotere commerciële theater- en muziekvoorstellingen. Al met al beschikt Assen over voldoende ruimte voor de podiumkunsten.

Bibliotheek en letteren

De bibliotheek is een laagdrempelige voorziening voor iedereen met een breed aanbod dat veel verder strekt dan het uitlenen van boeken. De bibliotheek ontwikkelt activiteiten op het gebied van leesbevordering, laaggeletterdheid, digitale geletterdheid, cultuureducatie, ontmoeting en emancipatie en biedt studiefaciliteiten voor scholieren, studenten en volwassenen. Gezien de betekenis van de educatieve en emancipatoire activiteiten van de bibliotheek voor aandachtsgroepen, streven we naar meer aanbod daarvan in de wijken. De bibliotheek verzorgt al voor 28 scholen een schoolbibliotheek.

Cultuureducatie en talentontwikkeling

Vanouds is er in Assen veel aandacht voor educatie en talentontwikkeling zowel in het onderwijs als daarbuiten. Zie ook hierboven bij 'Bovengemiddelde aandacht voor kinderen en jongeren.' Deze bovengemiddelde aandacht heeft er echter ook toe geleid dat afnemers (scholen) van veel verschillende instellingen aanbiedingen ontvangen. Dit kan verwarrend en minder efficiënt zijn. Met instandhouding van het rijke aanbod willen we met de betrokken instellingen heldere afspraken maken over ieders rol en inzet.

Verenigingen

Veel Assenaren zijn actief in zang-, muziek- en toneel- en andere culturele verenigingen. Om wat ze daar met elkaar creëren en vanwege de ontmoeting. Verenigingen leveren een waardevolle bijdrage aan het sociale klimaat. Dat geldt ook voor andere, meer projectmatige culturele activiteiten. We vinden het belangrijk dat ze er zijn en vitaal blijven. Dat laatste is niet altijd eenvoudig door onder andere vergrijzing, financiën, professionele begeleiding, geschikte accommodatie. Als dat gevraagd wordt,

bieden we advies en ondersteuning. De nieuwe financieringssysteem (zie verderop) biedt ook mogelijkheden voor verenigingen.

Evenementen en festivals

Evenementen en festivals maken Assen tot een bruisende stad. Aanvullend op de succesvolle evenementen en festivals die er nu al zijn, zijn nieuwe culturele evenementen en festivals welkom. Daarbij gaan we er vanuit dat ze bijdragen aan de ambities die we in deze kadernota vastgesteld hebben. We faciliteren ze zo goed mogelijk. Daarbij proberen we actief voor iedereen aanvaardbare oplossingen te vinden in situaties waar regels en voorschriften het initiatief dreigen te belemmeren. Op dit moment is de uitvoering van het evenementenbeleid van de gemeente Assen deels belegd bij externe partijen. Het evenementenbeleid en de uitvoering ervan gaan we herzien. Daarbij maken we een aantal inhoudelijke keuzes en afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid.

Film

Assen heeft één bioscoop met meerdere zalen in De Nieuwe Kolk met een algemene programmering en voorstellingen voor speciale doelgroepen. Ook draaien er arthouse – en andere niet-commerciële films, geprogrammeerd door zelfstandige organisaties zoals het Internationaal Filmfestival Assen | Vrouw & Film. Dit festival, dat inmiddels 40 jaar bestaat, heeft zich de laatste jaren bewezen en wil zich de komende jaren richten op een verdere professionalisering. Bioscoopbezoek is een relatief laagdrempelige culturele activiteit, waarmee ook culturele minderheden, nieuwkomers en andere bijzondere doelgroepen bereikt kunnen worden.

Erfgoed en monumenten

Erfgoed en monumenten zijn van betekenis voor ons historisch bewustzijn en leveren een belangrijke bijdrage aan de identiteit van stad en omgeving. Ons papieren erfgoed wordt beheerd door het Drents Archief. In de toekomst zal een nog te vormen digitaal rijksarchief taken overnemen. Assen telt veel monumenten, de gemeentelijke monumentenlijst telt ruim 300 panden. Voor onderhoud en behoud van monumenten gelden primair rijksregelingen. Het actuele monumentenbeleid van de gemeente loopt tot 2020. Bij de actualisatie samen met de erfgoedpartijen zullen we meer aandacht besteden aan de betekenis van onze historische en hedendaagse monumenten voor de (toeristische) aantrekkelijkheid van onze stad. Dit mede om de vele duizenden bezoekers van het Drents Museum ook na hun bezoek aan het museum meer te laten genieten van het moois in Assen.

Kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte maakt onze leefomgeving mooier, kan het historisch bewustzijn versterken en draagt bij aan de identiteit van onze stad. Kunst in de openbare ruimte komt in veel gevallen tot stand via de 1%-regeling bij nieuwbouw of grotere infrastructurele werken. De gemeente beheert de kunstobjecten. Momenteel telt Assen circa 145 kunstwerken in de openbare ruimte. Hiervan heeft de gemeente er circa 90 in eigendom. In het kader van het uitvoeringsprogramma stellen we expliciet beleid op voor de Kunst in de openbare ruimte. Onze ambities en het onderhoud van nieuwe en bestaande kunstwerken zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

Media

Onafhankelijke en kwalitatieve journalistieke media zijn voor het goed functioneren van onze samenleving onmisbaar. Op lokale schaal hebben we het dan over de regionale krant, de huis-aan-huisbladen, RTV Drenthe en de stadsomroep Stichting Assen FM. Momenteel zijn er landelijk ontwikkelingen gaande richting streekomroepen die mogelijk de rol van de stadsomroep zou overnemen. We spelen in op deze ontwikkeling.

Gemeentelijke inzet

Om gezamenlijk tot goede resultaten te komen met het culturele veld is het samenwerking en afstemming essentieel. Hierin neemt de gemeente verantwoordelijkheid. Om die waar te kunnen maken is voldoende, deskundige en actieve ambtelijke inzet nodig. Daar zorgen we voor door de bezetting op sterkte te brengen. Hierdoor zijn we in staat actief bij te dragen aan het bouwen en onderhouden van het culturele netwerk in Assen

Meer bereiken met cultuur

De gemeente spant zich in om in de eigen organisatie cultuur meer te verbinden met andere beleidsterreinen zoals armoede, welzijn, ouderen, leefbaarheid, jeugdbeleid, stadsontwikkeling, binnenstad, economie. Daartoe is het nodig de mogelijkheden van cultuur als beleidsinstrument actief onder de aandacht te brengen bij andere beleidsafdelingen, contacten te leggen met cultuur-aanbieders, samen de mogelijkheden te verkennen, eventuele belemmeringen weg te nemen en creatieve initiatieven ruimte te geven.

Op zoek naar extra financiering

In de cultuursector zijn er veel fondsen en regelingen van het rijk, de provincie, bedrijven of stichtingen waarop culturele instellingen en/of initiatieven een beroep kunnen doen. Vaak gelden dan specifieke eisen voor inhoud en/of doelgroep en is cofinanciering door de gemeente een voorwaarde. Van deze mogelijkheden willen we veel meer gebruik gaan maken. Zo verwachten we ondanks onze eigen beperkte financiële ruimte toch extra mogelijkheden te creëren.

Subsidiesystematiek

Door onze keuzes bij de verdeling van het beschikbare geld voor cultuur kunnen we sturen op onze doelen. In de achterliggende jaren is dat onvoldoende bewust gebeurd. Met deze cultuurnota willen we dat beter doen. Daartoe introduceren we een nieuwe en heldere subsidiesystematiek. De verdeling van ons gehele cultuurbudget zullen we opnieuw bezien. Met alle betrokkenen maken we in 2020 op basis van de in deze kadernota geformuleerde ambities en uitgangspunten nieuwe afspraken voor 2021 – 2024. Waar deze herijking leidt tot vermindering dan wel afbouw van subsidie bieden we actieve ondersteuning bij het vinden van alternatieve financieringsbronnen. Zo nodig treffen we een overgangsregeling.

Uitgangspunten

Bij de herijking van de subsidierelaties hanteren we de volgende uitgangspunten:

Flexibiliteit

We willen meer flexibiliteit; we willen het aandeel langjarige subsidies verminderen en de ruimte voor projecten en vernieuwende initiatieven vergroten.

Duidelijke en bestendige afspraken

We willen duidelijke en bestendige afspraken met onze subsidieontvangers, die in principe gelden voor de gehele overeengekomen subsidieperiode. Dit geldt ook voor het aandeel 'vastgoed' in onze subsidies aan de gebruikers van gemeentelijk cultureel-vastgoed.

Meer cultureel ondernemerschap

We stimuleren en ondersteunen de culturele partners in cultureel ondernemerschap: de attitude en vaardigheid om met culturele activiteiten meer eigen inkomsten te verwerven.

Liever complementair dan concurrerend

Waar instellingen en aanbieders vergelijkbare diensten aanbieden stimuleren we hen om meer in te zetten op samenhang en samenwerking. Hiermee willen we komen tot een effectievere en efficiëntere inzet van mensen en middelen.

Subsidie-categorieën

We onderscheiden drie subsidie-categorieën:

1. kernvoorzieningen;
2. specifieke voorzieningen
3. incidentele activiteiten

Kernvoorzieningen

De kernvoorzieningen vormen tezamen de basisinfrastructuur voor het culturele leven in Assen. Het zijn de fysieke en dragende voorzieningen die we als 'spraakmakende provinciehoofdstad' nodig hebben. Waar de gemeente een rol heeft of neemt in de financiering, maken we met de kernvoorzieningen heldere meerjarige afspraken over opdracht en taken en over kwalitatieve en kwantitatieve resultaten die voortvloeien uit onze ambities en uitgangspunten.

Specifieke voorzieningen

Specifieke voorzieningen zijn organisaties of periodiek terugkerende activiteiten zoals evenementen en festivals die een belangrijke bijdrage leveren aan de in deze nota geformuleerde ambities en uitgangspunten. Vaak zullen het voorzieningen/activiteiten zijn met een bovenlokale betekenis en uitstraling, waarmee ze in veel gevallen ook in aanmerking zullen komen voor financiering uit landelijke of provinciale fondsen. Met specifieke voorzieningen maken we subsidieafspraken in beginsel voor vier jaar. Hiermee ontstaat voor hen de ruimte om te professionaliseren en hun meerwaarde te bewijzen.

Incidentele activiteiten

Incidentele initiatieven of activiteiten die passen binnen de kaders van de cultuurnota kunnen een beroep doen op incidentele financiering. Incidentele financiering is altijd eenmalig, los van hoelang de uitvoering van de activiteit duurt. Er komt een nieuwe regeling met heldere criteria en verantwoordingsafspraken. Ook bij incidentele financiering kan sprake zijn van cofinanciering. Bij subsidieaanvragen boven een nader te bepalen bedrag vragen we eerst advies aan een commissie met vertegenwoordigers uit het culturele veld.

Cofinanciering

Als culturele instellingen en initiatieven een beroep kunnen doen op fondsen en regelingen van Rijk, provincie, bedrijven of stichtingen, stellen deze fondsen vaak als voorwaarde dat de gemeente mee-financiert. We willen meer gebruik maken van deze fondsen en zo het voor Assen beschikbare cultuurbudget vergroten. Om onze cofinancieringsbijdrage te kunnen leveren is het van belang zo vroeg mogelijk in de begrotingscyclus zicht te krijgen op welke kansen er liggen.

5. Financiën

In de gemeentebegroting voor 2020 is in totaal 10,5 miljoen euro opgenomen voor cultuur. Op het moment van schrijven van deze kadernota staat er in het nog door de gemeenteraad vast te stellen herstelplan een taakstelling van € 50.000,-- opgenomen ten aanzien van cultuur.

Het is momenteel nog niet bekend hoe dat budget zich in de komende jaren ontwikkelt. Zoals in het vorige hoofdstuk viel te lezen, zullen we – op basis van een nieuwe subsidiesystematiek – de verdeling van ons gehele cultuurbudget opnieuw bezien.

Huisvestingskosten

Bij instellingen die gehuisvest zijn in gemeentelijk vastgoed (DNK Podium Zuidgag en Garage TDI) worden de huurkosten mee gesubsidieerd en terugbetaald aan de gemeente. In totaal gaat het om ca. 6,5 miljoen euro uit het cultuurbudget dat terugvloeit naar de gemeente als huur. Zonder kosten voor huisvesting bedraagt de cultuurbegroting derhalve zo'n 4 miljoen. Ons voornemen is om in de cultuurbegroting het aandeel 'vastgoed' beter zichtbaar te maken en met de instellingen meerjarige afspraken te maken over aanvaardbare huurlasten. Dit nemen we mee in de momenteel lopende herijking van de gemeentebegroting.

Aanvullende financiering

Ook zonder extra gemeentelijke bijdrage verwachten wij in 2021 – 2024 meer geld beschikbaar te hebben voor cultuur door actiever op zoek te gaan en beter gebruik te maken van elders beschikbare financiering. Verder willen de instellingen stimuleren en ondersteunen bij het verwerven van meer eigen inkomsten (cultureel ondernemerschap). We zorgen dat we hiervoor de benodigde kennis en capaciteit kunnen bieden. Tot slot melden we hier dat we ook rekenen op passende bijdragen van (binnenstads)ondernemers en anderen die belang hebben bij een rijk cultureel leven in Assen.

6. Vervolg

Uitvoeringsprogramma

In deze kadernota formuleerden we onze ambities en uitgangspunten voor het gemeentelijk cultuurbeleid in de komende jaren. Daaraan concreet invulling te geven is een gezamenlijke opgave van gemeente, culturele instellingen en kunstenaars. Op de discussiebijeenkomst op 14 januari hebben we daarover al veel constructieve suggesties ontvangen. De komende maanden gaan we in samenspraak met het culturele veld aan de slag de ambities en uitgangspunten te operationaliseren in een meerjaren-uitvoeringsprogramma.

Subsidieverordening

Een belangrijk instrument is de gemeentelijke subsidieverordening, waarin we de in deze nota geformuleerde ambities en uitgangspunten vertalen in procedurele en financiële afspraken met de cultuuraanbieders in Assen. Vanwege ons voornemen het nieuwe cultuurbeleid per 2021 in te laten gaan, is het nodig de nieuwe subsidieverordening zo snel mogelijk vast te stellen.

Nieuw beleid op deelterreinen

In deze kadernota is ook te lezen dat op diverse (deel)terreinen nieuw of te actualiseren beleid nodig is. In het uitvoeringsprogramma zullen we aangeven hoe, met wie en wanneer we het nieuwe beleid zullen ontwikkelen. Het betreft:

- gezamenlijke marketing/promotie
- aanbod jeugd (14-20 jaar)
- eigentijdse beeldende kunst en stadscollectie
- werkplaatsen, broedplaatsen en (tijdelijke) expositieruimtes
- evenementenbeleid
- erfgoed en monumenten
- kunst in de openbare ruimte

Synchroon

De nieuwe cultuurnota loopt tot en met 2024. Dit betekent dat we in dat jaar de cultuurnota opnieuw met de cultuurpartners onder de loep nemen en actualiseren. De beleidsperiode van de gemeentelijke nota Kunst & Cultuur houdt daarmee gelijke tred met die van provincie en Rijk.

Bijlage

Gemeente en cultuurbeleid

In deze bijlage schetsen we in het kort het domein van het gemeentelijk cultuurbeleid. Wat rekenen we ertoe? En wat niet? Hoe verhoudt het zich tot rijks- en provinciaal beleid en hoe wordt – in grote lijnen – cultuur gefinancierd?

Begrippen

Cultuur is alles wat mensen hebben bedacht of gemaakt. Van trechterbekers en hunebedden tot racemotoren en smartphones. Cultuur is ook of we wel of niet bidden voor bruine bonen en wat we aantrekken als we op visite gaan. Cultuur is dus een breed begrip. In engere zin is *cultuur* een synoniem van *kunst*: muziek, theater, dans, beeldende en literaire kunst, film, design en vormgeving. In het gemeentelijk cultuurbeleid hanteren we cultuur hoofdzakelijk in deze laatste beperktere betekenis. Daarom hebben we het vaak over 'kunst & cultuur'. Daarnaast rekenen we ook *cultureel erfgoed* en *media* tot het gemeentelijk cultuurbeleid.

Bemoeienis van de overheid

De overheid ondersteunt, faciliteert en subsidieert cultuur. Dat gebeurt op vier niveaus: Rijk, provincie en gemeente en Europa. Sinds 2010 heeft met name de rijksoverheid fors op cultuur bezuinigd. Van cultuurinstellingen wordt verwacht dat ze meer zelf verdienen.

Rijk

Het rijk subsidieert instellingen van nationaal belang via de Basis Infrastructuur (BIS). Aanvullende subsidieert het rijk ook regionale initiatieven met bovenregionale betekenis. Verder zijn er ook veel rijksfondsen voor specifieke sectoren en/of doelen. Vaak geldt daarbij de voorwaarde dat lagere overheden ook bijdragen.

Provincie

De provincie ziet zichzelf als verantwoordelijke voor de spreiding en toegankelijkheid van cultuur en neemt daarbij vaak een regierol op zich. Dit kan zijn richting het rijk maar ook richting gemeenten. Er wordt vaak projectmatig samengewerkt met gemeenten, ook op bovenlokale voorzieningen. Het actuele beleid van de provincie Drenthe is erop gericht 'meer allianties' te smeden tussen cultuur en andere partijen, om op die manier de kracht van cultuur te gebruiken bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, laaggeletterdheid, ouderen, integratie, vergroten van kansen op de arbeidsmarkt. Hetzelfde geldt voor doelen op ruimtelijk en economisch terrein (cultuurhistorische waarden, versterken vestigingsklimaat, bevorderen toerisme).'

Gemeente

De kerntaak van de gemeente is vooral het faciliteren en garanderen van voldoende aanbod aan basisvoorzieningen. Gemeenten faciliteren gebouwen en brede toegankelijkheid ervan voor haar inwoners en spelen samen met andere overheden of partijen, een rol bij cultuureducatie en talentontwikkeling. Aanvullend kan gemeente meerwaarde creëren door inhoudelijk richting te geven, te prioriteren of samenwerking te bevorderen. Mede door het groeiend aantal vanuit het Rijk overgedragen taken (WMO, Jeugdzorg) staan gemeentelijke cultuurbudgetten onder druk.

De wettelijke taken van de gemeente spitsen zich toe op de bibliotheekfunctie en erfgoed. Zo is de gemeente verplicht een bibliotheekfunctie voor de inwoners in stand te houden. Eventueel in samenwerking met buurgemeenten. De taken van de gemeenten gaan met name over de omgang met

monumenten bij vergunningverlening en planvorming.

Europa

Het cultuurbeleid van de Europese Unie moet bijdragen aan de culturele verscheidenheid, interculturele dialoog, creativiteit en het stimuleren van internationale betrekkingen. Elk jaar organiseert de EU de verkiezing van de culturele hoofdstad van Europa, in 2018 was dat Leeuwarden. Er zijn diverse Europese fondsen, waarvoor meestal geldt dat ook andere overheden een bijdrage leveren (cofinanciering).

Geld voor cultuur

Geld voor cultuur is in ons land afkomstig uit vele verschillende bronnen. In willekeurige volgorde:

1) Eigen inkomsten

Culturele activiteiten genereren in de meeste gevallen zelf inkomsten uit de verkoop van kaartjes, producten, horeca en merchandising. Bij amateurkunst vormen ook de contributies van de leden een belangrijke inkomstenbron.

2) Private bijdragen

Een tweede inkomstenbron zijn de bijdragen van bedrijven en particulieren met een directere betrokkenheid bij het culturele initiatief, zoals sponsors, 'vrienden van' en via crowdfunding.

3) Stichtingen en particuliere fondsen

In de cultuursector zijn relatief veel stichtingen en particuliere fondsen actief. Bekend zijn het Prins Bernhard Cultuurfonds (Anjerfonds), het VSB-fonds, het Rabo-cultuurfonds en de BankGiroloterij. Hiernaast zijn er vele minder bekende en kleinere fondsen, dikwijls gericht op een specifieke sector, doelgroep of doel.

4) Overheid

Overheden financieren cultuur op verschillende manieren; via vaste subsidies, fondsen (voor specifieke disciplines, doelen), met opdrachten (1%-regeling) en projectmatig. Bij Europese en rijksfondsen geldt meestal als voorwaarde dat er ook andere partijen (lagere overheden) meefinancieren.

Bij verreweg de meeste culturele instellingen is er sprake van financiering uit meerdere bronnen; in uiteenlopende verhoudingen. Niet alle culturele instellingen/initiatieven hebben zelf genoeg expertise in huis om de weg te vinden. In Drenthe bieden momenteel diverse instanties in die zoektocht ondersteuning.